

**Informacja o sytuacji
Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP)
i Biur Usług Płatniczych (BUP)
w IV kwartale 2016 r.**

Plan prezentacji

CHARAKTERYSTYKA KIP i BUP

LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP

FUNDUSZE WŁASNE KIP

NADZÓR NAD BUP

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC KRAJOWYCH INSTYTUCJI PŁATNICZYCH

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC BIUR USŁUG PŁATNICZYCH

Charakterystyka KIP i BUP

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wprowadziła dwie kategorie podmiotów na polskim rynku finansowym – **Krajowe Instytucje Płatnicze (KIP)** oraz **Biura Usług Płatniczych (BUP)**.
- Prowadzenie przez KIP działalności w zakresie usług płatniczych wymaga udzielenia zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zezwolenie może być wydane wyłącznie osobie prawnej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na jej wniosek.
- Wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP następuje pod warunkiem stwierdzenia przez KNF spełnienia przez podmiot ubiegający się o zezwolenie warunków niezbędnych do świadczenia usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, na które składają się wymogi kapitałowe, personalne oraz organizacyjne.
- Na koniec IV kwartału 2016 r. zezwolenie na świadczenie usług płatniczych posiadało 38 KIP.
- Ze względu na skalę działania i rodzaj świadczonych usług, KNF dokonała podziału funkcjonalnego KIP na 3 grupy:

GRUPA A: KIP, które poza świadczeniem usług płatniczych z Grupy B jednocześnie prowadzą działalność jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR).

GRUPA B: KIP, które poza usługą przekazu pieniężnego mogą świadczyć także inne usługi płatnicze (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA C: KIP, które świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (kapitał założycielski w kwocie min. 20 tys. EUR)

Charakterystyka KIP i BUP

- Biura usług płatniczych to podmioty, obejmujące osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa o usługach płatniczych przyznaje zdolność prawną (m.in. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna), świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego na terytorium Polski, dla których średnia wartość transakcji płatniczych z poprzednich 12 miesięcy nie przekracza 500 tys. EUR miesięcznie.
- Prowadzenie działalności w charakterze biura usług płatniczych wymaga uzyskania wpisu do elektronicznego Rejestru Usług Płatniczych prowadzonego przez KNF.
- W odróżnieniu od krajowych instytucji płatniczych, biura usług płatniczych nie podlegają m.in.:
 - wymogom kapitałowym,
 - ograniczeniom w zakresie łączenia środków pieniężnych, przyjętych w celu wykonania transakcji płatniczych ze środkami posiadanymi z innego tytułu,
 - ograniczeniom w działalności inwestycyjnej,
 - obowiązki badania rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

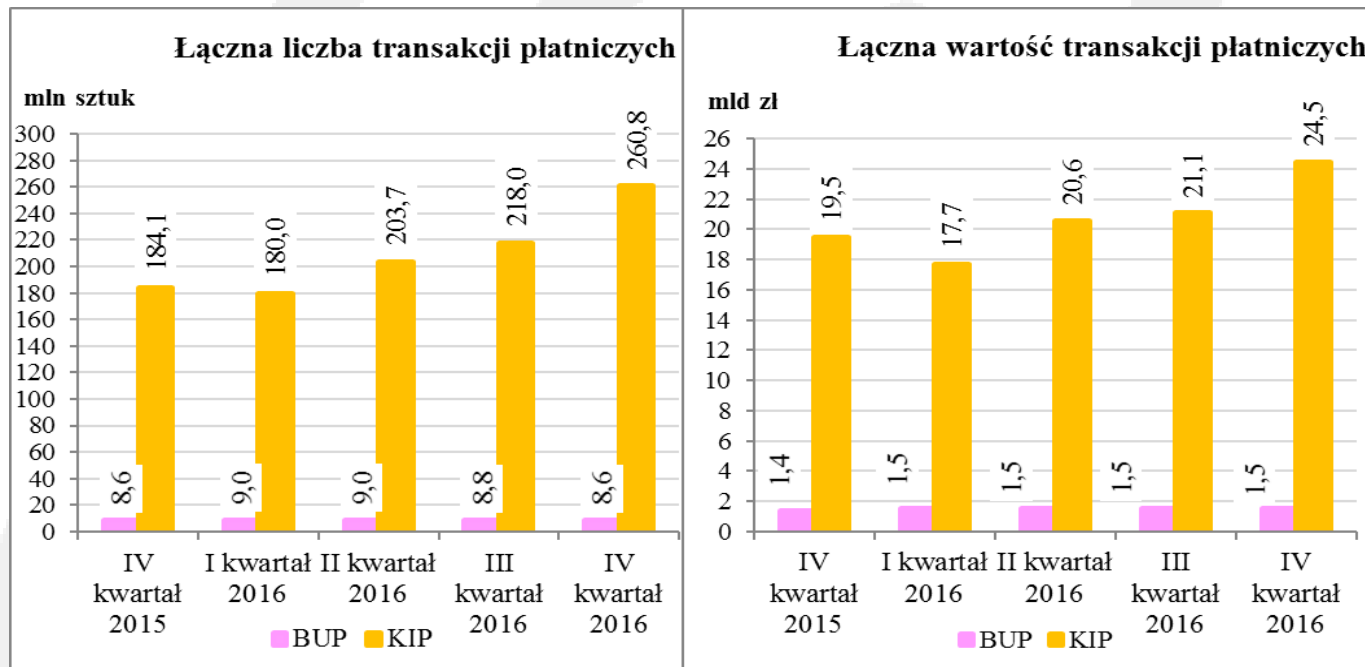
- W IV kwartale 2016 r. KNF nie wydała nowych zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowych instytucji płatniczych. Tym samym, na koniec grudnia 2016 r. zezwolenia posiadało 38 KIP.
- Łączna liczba i wartość transakcji zrealizowanych w IV kwartale 2016 r. przez 35 podmioty posiadające zezwolenie KIP i sprawozdające za IV kwartał 2016 r. wyniosła 260,8 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 24,5 mld zł (w III kwartale 2016 r. odpowiednio: 218 mln transakcji o łącznej wartości 21,1 mld zł).
- Większość transakcji płatniczych (93,3% w IV kwartale 2016 r.) została zrealizowana przez krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (Grupa A); na Grupę B i C przypadało odpowiednio 2,9% i 3,8% transakcji.

KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)				Wartość transakcji (mln zł)				Opłaty i prowizje (tys. zł)			
	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.
GRUPA A	163 221,8	186 511,0	201 135,9	243 372,1	14 544,3	17 152,0	17 672,6	20 705,3	131 781,9	153 979,2	154 192,0	172 787,0
GRUPA B	7 088,7	7 319,2	7 263,2	7 675,3	1 359,7	1 536,5	1 570,5	1 793,7	10 765,5	12 816,4	11 420,9	10 548,9
GRUPA C	9 737,1	9 906,5	9 618,5	9 777,8	1 756,9	1 904,4	1 867,6	1 987,1	21 999,5	22 364,4	22 311,0	22 939,7

- W IV kwartale 2016 r. transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 11 krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 1,8 mld zł (w III kwartale 2016 r. 12 KIP w kwocie 1,4 mln zł), a ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji wyniósł 7,6% (6,5% w III kwartale 2016 r.).
- Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w KIP wyniosła 93,9 zł (dla porównania: w III kwartale 2016 r. 96,8 zł).

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

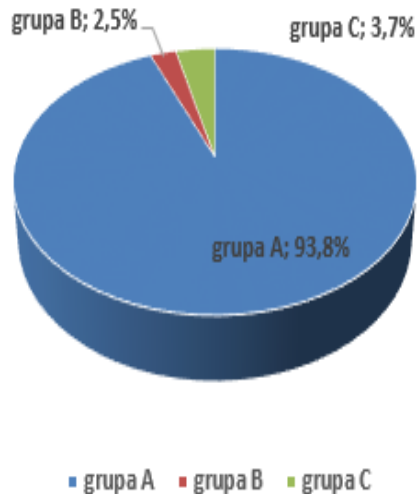
- łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w IV kwartale 2016 r. przez 35 KIP (2 KIP-y nie wykonywały w tym okresie transakcji płatniczych, a jedna nie przekazała informacji) była znacząco wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym okresie łącznie przez 1 176 raportujących BUP. Wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na działalność w charakterze krajowych instytucji płatniczych dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP a BUP, mierzona ogólną liczbą i wartością realizowanych przez te podmioty transakcji będzie się zwiększać.

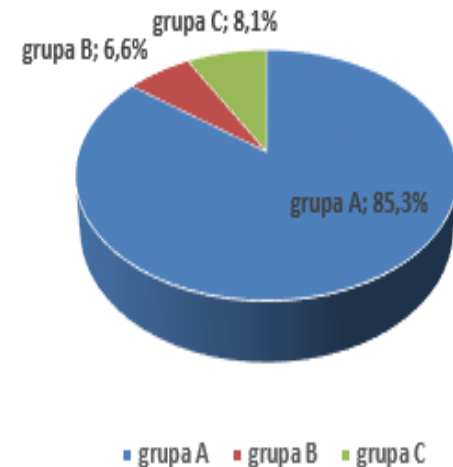
Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- Zestawienie łącznej liczby i wartości transakcji zrealizowanych grupach A, B i C KIP w IV kwartale 2016 r. – wykresy wskazują na dominujący udział grupy A, tj. krajowych instytucji płatniczych działających jednocześnie jako agenci rozliczeniowi.

Liczba transakcji - udział w podziale na grupy

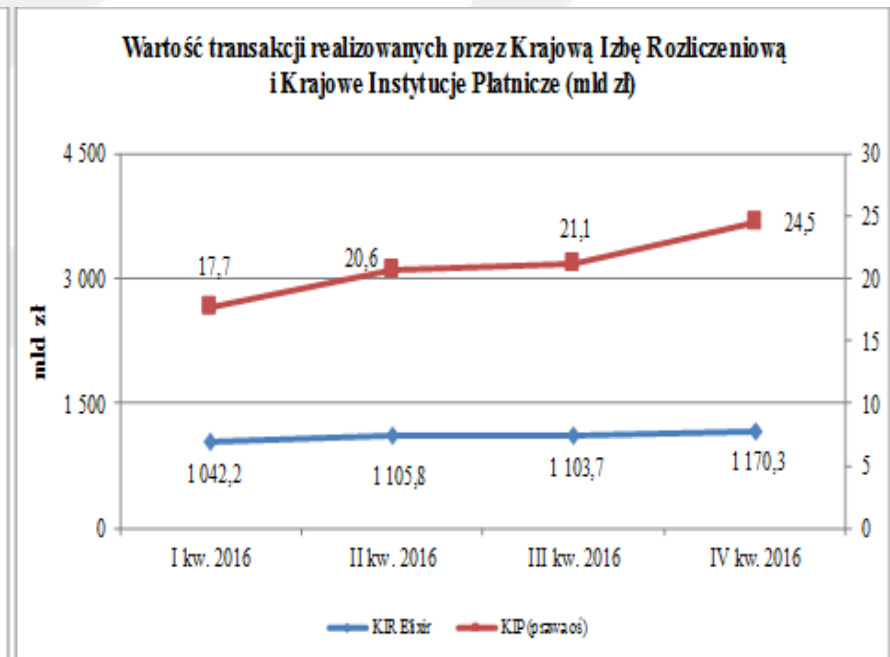
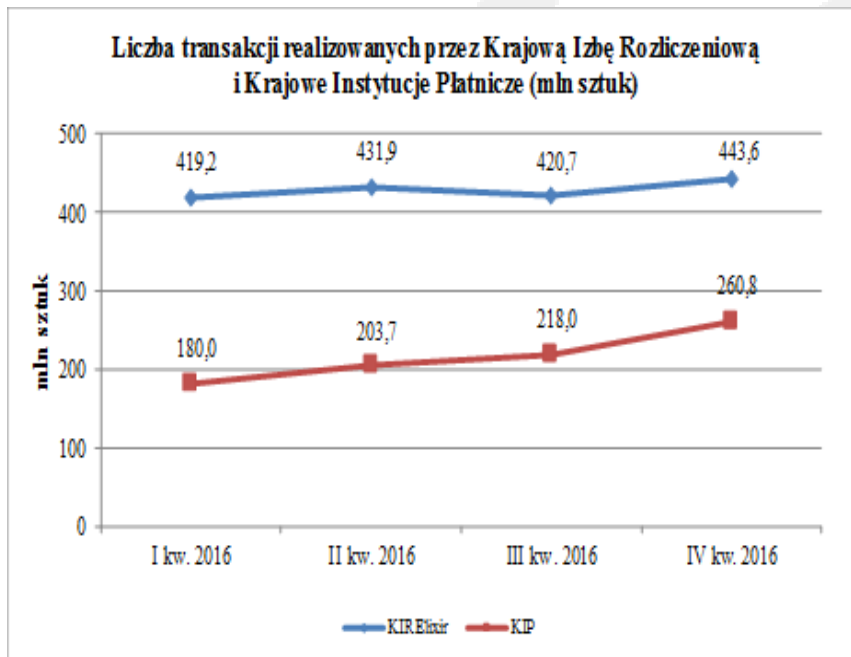

Wartość transakcji - udział w podziale na grupy

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- W IV kwartale 2016 Krajowa Izba Rozliczeniowa zrealizowała 443,6 mln zleceń płatniczych o wartości 1,2 bln zł, co oznacza, że zrealizowane przez krajowe instytucje płatnicze w tym samym okresie transakcje płatnicze stanowiły 58,8% zleceń zrealizowanych przez KIR, a ich wartość stanowiła 2,1% wartości transakcji zrealizowanej przez KIR.

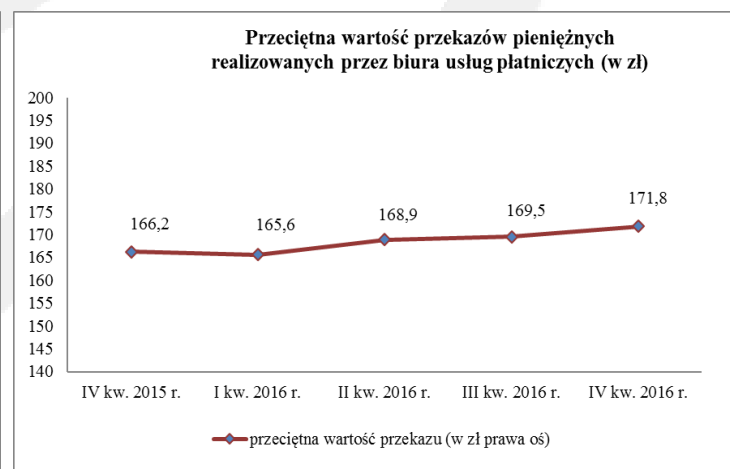
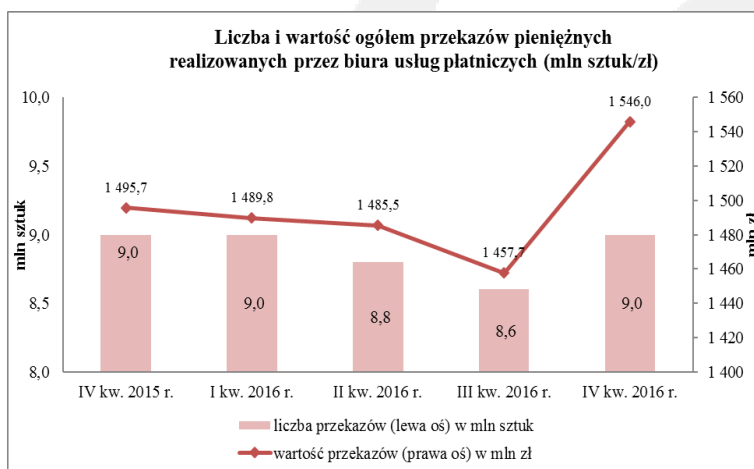
Źródło: <https://www.kir.pl/o-nas/aktualnosci/3,strona.html> Statystyki systemów rozliczeniowych w październiku, listopadzie i grudniu 2016 r.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- **Do dnia 2 maja 2017 r. informację sprawozdawczą za IV kwartał 2016 r. przesłało do KNF 1 176 biur usług płatniczych (87,9%) spośród 1 338 podmiotów objętych tym obowiązkiem.** Dla porównania do 22 listopada 2016 r. sprawozdania za III kwartał 2016 r. przesłało do KNF 1 164 biur usług płatniczych (86,4%) spośród 1 348 podmiotów objętych tym obowiązkiem.
- **Ilość zrealizowanych przekazów pieniężnych w IV kwartale 2016 r.** (łącznie 9 mln przekazów) była wyższa niż w III kwartale 2016 r. (8,6 mln przekazów), podobnie jak ich łączna wartość (1,55 mld zł wobec 1,46 mld zł w III kwartale 2016 r.).
- W IV kwartale 2016 r. 5 biur usług płatniczych przekroczyło dopuszczalny przez przepisy uup limit transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy (w III kwartale 2016 r. cztery BUP przekroczyły dopuszczalny przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limit transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy 1,5 mln EUR).

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za IV kwartał 2016 r. wynika, że 639 biur (54,3%) zrealizowało 1,7 mln przekazów pieniężnych w przedziale do 1 mln zł, w łącznej wysokości 263,1 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 2 604 przekazów, średnio 29 przekazów dziennie). Natomiast 68 biur zrealizowało 2,0 mln przekazów pieniężnych o wartości powyżej 4 mln zł, w łącznej wysokości 368,4 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 29 688 przekazów, średnio 330 przekazów dziennie).

- Biura usług płatniczych, które przekazały do UKNF informacje o liczbie i wartości przekazów pieniężnych zrealizowanych w IV kwartale 2016 r. wraz z polisami ubezpieczeniowymi albo gwarancjami (łącznie 1 117 biur) zrealizowały przekazy pieniężne na łączną kwotę 1 493,2 mln zł, natomiast wartość ich zabezpieczeń wyniosła 33,4 mln zł, co stanowi 2,24% wartości zrealizowanych w tym kwartale transakcji płatniczych. Miesięcznie wykonały one przekazy o wartości 497,7 mln zł, a średni miesięczny poziom ochrony wyniósł 6,72%.

Fundusze własne KIP

- Zgodnie z uregulowaniami ustawy o usługach płatniczych, wysokość funduszy własnych krajowej instytucji płatniczej nie może być niższa od minimalnej wartości kapitału założycielskiego, jaka wymagana jest do skutecznego wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP albo kwoty obliczonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie metody obliczania kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych.
- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za poszczególne kwartały 2016 r. oraz IV kwartał 2015 r. wynika, że kapitały założycielskie krajowych instytucji płatniczych przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę.
- Udzielenie kredytów płatniczych w IV kwartale 2016 r. wykazały 4 krajowe instytucje płatnicze na łączną wartość 40,2 mln zł (wobec 39,8 mln zł w III kwartale 2016 r.). Były to kredyty w zdecydowanej większości wyrażone w PLN (99,8%) z pierwotnym terminem udzielenia do 1 miesiąca (94,4%).
- Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z przepisów uup) wyniosły łącznie w IV kwartale 2016 r. 413,1 mln zł (wobec 398,5 mln zł w III kwartale 2016 r.).

Nadzór nad BUP

Do dnia 2 maja 2017 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązały się:

- 162 biura usług płatniczych (12,1% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.), które nie przestały do KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za IV kwartał 2016 r.;
- 124 biura usług płatniczych (9,3% BUP wpisanych do rejestru KNF na dzień 31 grudnia 2016 r.), które nie przestały KNF pierwszej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.
- 65 BUP nie wywiązało się jednocześnie z obu ww. obowiązków wynikających z ustawy.

Działania nadzorcze KNF wobec KIP

W ramach działań nadzorczych wobec KIP, KNF:

- weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne);
- analizuje wyniki finansowe KIP w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi;
- przeprowadza kontrole w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych, zawartych w sprawozdaniach okresowych oraz kontroli zgodności prowadzonej działalności w zakresie usług płatniczych z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami oraz wytycznymi KNF.
- Wśród wydanych przez KNF w IV kwartale 2016 r. istotnych decyzji wobec KIP należy wyróżnić decyzję z dnia 20 grudnia 2016 r. o cofnięciu spółce Walutaexpress Sp. z o.o. zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP

Działania nadzorcze KNF wobec BUP

W ramach działań nadzorczych wobec BUP, KNF:

- monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
- monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
- informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR,
- przeprowadza postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy.

Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru dostawców usług płatniczych tych biur usług płatniczych, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych.